

Vergaderjaar 2023–2024

29 861

Arbeidsmigratie en sociale zekerheid

Nr. 146

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 september 2024

In het tweeminutendebat Arbeidsmigratie (CD 4/9) van 10 september heb ik u toegezegd informatie te verschaffen over het aantal arbeidsmigranten dat werkzaam is als zelfstandige voor het commissiedebat ZZP van 12 september.

Er zijn geen cijfers beschikbaar specifiek voor arbeidsmigranten, ook omdat hier verschillende definities van gebruikt worden. Wel zijn er cijfers over het aantal werknemers en zelfstandigen dat buiten Nederland is geboren.¹ Uit cijfers van de Migrantenmonitor blijkt dat het aantal personen geboren in een andere EU-lidstaat en dat in Nederland werkt als werknemer of als zelfstandige is gestegen in 2022. We zien in de monitor dat het aantal zelfstandigen van 2021 op 2022 relatief harder is gestegen dan het aantal werknemers. Ook stijgt het aantal personen dat geboren is in een andere EU-lidstaat en hier werkt als zelfstandige relatief harder dan het aantal personen dat als werknemer werkzaam is voor uitleen/uitzendbureaus.

Recentere data van het CBS bevestigen dit beeld: het aandeel ondernemers die zelf in het buitenland zijn geboren, is vanaf 2010 toegenomen van 10 tot 16 procent. In 2023 had een derde van alle bijna 400 duizend in het buitenland geboren ondernemers een herkomst in een van de landen van de Europese Unie. De top 3 bestond uit Polen (35 duizend), Bulgarije (19 duizend), Duitsland (14 duizend). Turkije was zowel in 2010 als in 2023 het belangrijkste geboorteland van startende ondernemers die niet geboren zijn in een EU-land.

Uit de Migrantenmonitor is zichtbaar dat de meeste migranten werkzaam zijn als zelfstandige in de regio's Haaglanden, Rotterdam en Amsterdam. Uit de Migrantenmonitor van 2022 blijkt dat 42% van de zelfstandigen geboren in een andere EU-lidstaat actief zijn in de bouwsector. De

¹ Migrantenmonitor 2021 en 2022 | CBS, Staat van Migratie.

bouwnijverheid vormt de belangrijkste bedrijfsactiviteit voor ondernemers uit Polen, Bulgarije en Turkije. Deze ontwikkelingen komen overeen met het beeld dat in het artikel van Follow the Money is geschetst over de stijging van het aantal arbeidsmigranten dat als zzp'er aan de slag is in Den Haag.²

De stijging van het aantal zelfstandigen zien we overigens niet alleen onder migranten, maar onder alle werkenden.³ Uit deze algemene CBS-cijfers is te zien dat het aandeel zzp'ers in de meeste bedrijfstakken is toegenomen. De grootste stijging deed zich voor in de bedrijfstak energievoorziening, verhuur en overige zakelijke diensten (waaronder arbeidsbemiddeling/uitzenden), en bouwnijverheid.

Daadwerkelijk zelfstandig ondernemerschap is een aanwinst voor de Nederlandse economie. Tegelijkertijd is een forse stijging van het aantal migranten die als zelfstandige aan de slag gaan ook reden tot zorg. Zelfstandig ondernemerschap vergt dat voor eigen rekening en risico gewerkt wordt en dat die risico's ook gedragen kunnen worden door de werkende. Juist bij de behandeling van migranten zien we kwetsbaarheid en misstanden. Daarom is het tegengaan van schijnzelfstandigheid echt noodzakelijk. Mede daarom heeft het kabinet afgelopen vrijdag ook een brief gestuurd over het opheffen van het handhavingsmoratorium op schijnzelfstandigheid.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Y.J. van Hijum

² Explosieve groei van de arbeidsmigrant als zzp'er: «Dit is een ramp in slow motion» – Follow the Money – Platform voor onderzoeksjournalistiek (ftm.nl).

³ Ontwikkelingen zzp | CBS.